

BULHARSKO

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Rozloha: 110.372 km²

Počet obyvatel: 7.100.000 (2019)

TYP STÁTU

Unitární stát, parlamentní republika; v čele státu přímo volený prezident s pětiletým funkčním obdobím, v čele vlády (Rady ministrů) premiér; jednokomorový parlament (Národní shromáždění, dále jen NS) s 240 poslanci volenými na 4 roky. (viz publikace „OECD Country Profiles“)

PRÁVNÍ ZÁKLAD DĚLBY MOCI

Dělba moci upravena Ústavou z r. 1991.

PRÁVNÍ ZÁKLAD FUNGOVÁNÍ VLÁDY A ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ

(ústava, ústavní zákon, běžný zákon, podzákonný předpis, interní vládní předpis, neformální zvyklosti)

Základní parametry upraveny Ústavou (ústavní zákon č. 56/1991 Sb., ve znění pozdějších dodatků); vládní agenda je zajišťována **Radou ministrů** (premiér, vicepremiéři, ministři); centrum vládnutí představuje úřad Rady ministrů, který má toliko podpůrnou, servisní a koordinační úlohu.

POSTAVENÍ PREMIÉRA

(popis hlavních kompetencí, vztah k prezidentovi, k ministrům)

Silné, zpravidla jde o předsedu nejsilnější politické strany; „řídí a koordinuje veškerou činnost vlády, za níž nese politickou zodpovědnost“ (čl. 108 odst. 2 Ústavy), dohlíží na přípravu jednání vlády a řídí jej, rozhoduje spory mezi ministry a určuje vicepremiéry; premiéra a ministry schvaluje NS (prezident pověří vyjednáváním o vládě předsedu nejsilnější strany po volbách, ten v případě úspěchu předstoupí před NS s nominací ministrů a požádá o aprobaci); obdobně NS schvaluje rezignaci a odvolání premiéra a ministrů a změny ve vládě během volebního období.

MINISTERSTVA, MINISTRŮ

(jak je stanoven počet ministerstev a ministrů, zda existují tzv. ministři bez portfeje, poradní orgány vlády)

Počet ministerstev není pevně stanoven zákonem a po každých volbách se mění; dle čl. 84 odst. 7 Ústavy NS svým rozhodnutím „zřizuje, mění, restrukturalizuje nebo ruší ministerstva, agentury, státní komise a další vládní orgány na základě návrhu premiéra“; v současnosti funguje 17 ministerstev; některá ministerstva jsou relativně stabilní (MF, MZV, MS, MO), jiná jsou však restrukturalizována prakticky po každých volbách (MD, MZe, MŽP), nově zřízeno po posledních volbách bylo Ministerstvo turistiky a Ministerstvo pro mládež a sport; každý ministr nemusí mít „své“ ministerstvo, připouští se tedy držení úřadu „bez portfeje“ (v současné době 2); rozdělení kompetencí je dáno odvětvovými zákony a vnitřními předpisy vlády (nedohledány); na vládní úrovni existuje velké množství poradních orgánů (výbory, komise, rady), zpravidla zřízených premiérem nebo ministry (viz též níže bod Agentury).

SPOLUPRÁCE MEZI MINISTERSTVY

(právní základ, praktická realizace, možnosti vynucení)

Spolupráce není legislativně upravena, probíhá na neformální bázi; praxe ukazuje, že zejména koaličních většinových vlád funguje s velkými problémy a vyskytují se časté spory, naopak u „jednobarevné“ menšinové vlády v letech 2009 – 2013 koordinace a spolupráce probíhala prakticky bez problémů; na začátku svého vládního období vláda připraví svůj vládní program a strukturu ministerstev včetně jejich kompetencí; pokud dojde ke sporům ohledně kompetencí v dílčích věcech či při plnění konkrétních úkolů, řeší je premiér.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Výstup vznikl v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského sociálního fondu.

VZTAH K ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ

(která/é centrální instituce mají koordinační úlohu, jakým způsobem ji vykonávají, zda existuje spojený či rozdělený model, zda existují dekoncentrované státní orgány v území)

Koordinací agendy směrem k území (265 obcí, 28 regionů) je pověřena ministryně pro regionální rozvoj, stavebnictví a veřejné práce (do roku 2009 existovalo samostatné Ministerstvo pro veřejnou správu a její reformu, poté byla agenda porůznu přesouvána); mezi hlavní kompetence daného [ministerstva](#) patří vedle agendy veřejné správy a územního členění též např. městský a regionální rozvoj, řízení koncesí a obchodních podniků, hospodaření s vlastnictvím státu, územní plánování, technické regulace, vodní a odpadové hospodářství, veřejné práce či politika bydlení; autonomie samospráv je garantována Ústavou (hlava 7, čl. 135 – 146) a rozpracována speciálními zákony (např. zákon o místní samosprávě a místní státní správě z r. 1991, zákon o správní a územní struktuře Bulharské republiky z r. 1995, zákon o místní referendu, zákon o obecním majetku – oba z r. 1996, zákon o místních daních a poplatcích z r. 1997 nebo zákon o veřejných financích a územních rozpočtech z r. 2014); samospráva je vykonávána toliko z obecní úrovně, na níž je zákony přenášena i státní správa; regiony vedle delegované státní správy vykonávají koordinační a dohledovou úlohu ve vztahu k obcím, v jejich čele stojí guvernéři dosazení vládou; další dekoncentrované orgány tak s ohledem na tuto skutečnost nejsou potřeba; tři největší města (Sofia, Varna, Plovdiv) se dále vnitřně člení na obvody.

VZTAH K MODERNÍM TRENDŮM

(digitalizace, inovace, věda a výzkum – které instituce a jak je vykonávají)

Problematiku inovací má na starosti Ministerstvo pro vzdělávání a vědu, stejně jako koordinaci oblasti vědy a výzkumu; agenda eGovernmentu je řešena v rámci Ministerstva dopravy, informačních technologií a komunikací, její konkrétní implementace je pak svěřena Agentuře pro e-Government.

AGENTURY

(zda jsou zřizovány agentury k zajištění plnění úkolů na centrální úrovni, zda jsou součástí ministerstev nebo stojí nezávisle mimo strukturu vlády, kolik jich je)

V Bulharsku existuje v současnosti 11 státních agentur, 29 výkonných agentur a 5 státních komisí; tyto orgány jsou zřízeny zákonem (viz bod 7 výše); státní agentury odpovídají vládě jako celku a zpravidla řeší problematiku, k níž není zřízeno žádné ministerstvo (např. Agentura pro státní archivy, Katastrální agentura, Národní statistický institut, Agentura na podporu malých a středních podniků); výkonné agentury obvykle spadají pod konkrétní ministerstvo, jemuž i odpovídají, a jsou pověřovány implementací specifických politik nebo regulací (např. Agentura pro e-government, Agentura pro životní prostředí, Generální inspektorát práce apod.); státní komise vykonávají monitoring a kontrolu některých oblastí (Státní komise pro boj proti obchodování s lidmi, Státní komise pro kybernetickou bezpečnost, Státní anti-gamblerská komise atd.); dále jsou, obdobně jako v ČR, zřizovány různé rady vlády, které mají poradní a koordinační úlohu v určité oblasti.

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Bulharsko se vyznačuje relativní nestabilitou vlád a vysokou mírou centralizace.

ZDROJE

- Ústava Bulharské republiky (<https://www.parliament.bg/en/const/>) – bulharsky a anglicky;
- OECD: Report World Observatory on Subnational Government Finance and Investment: Key Findings, Country Profiles (Bulharsko na str. 295 a násl.), 2019;
- Multilevel Governance Reforms, OECD, 2017;
- Local and Regional Governments in Europe, CEMR, 2018;
- Public administration characteristics and performance in EU28: Bulgaria, EK, 2018;
- Sustainable Governance Indicators: Bulgaria, Bertelsman Stiftung, 2015
- webové stránky: vláda má centrální web (<https://www.gov.bg/en/>); jednotlivá ministerstva pak mají ještě své vlastní stránky (např. Ministerstvo pro regionální rozvoj, stavebnictví a veřejné úpravy, které řídí i územní veřejnou správu – <https://www.mrrb.bg/en/>);
- Wikipedia (údaje obecné povahy)